

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 11464

Tarih : 14.04.2025

27225

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 14.04.2025

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri ve bilhassa hasta mahpuslara dayatılan durum kabul edilemez boyutlardadır. Sürekli surette cezaevlerinden hasta mahpusların durumuna dair başvurular tarafımıza iletilmekte, bir kısmı da kamuoyuna yansımaktadır.

En son Marmara Cezaevi'ni ziyaretim esnasında 32 yıldır cezaevinde bulunan Soydan Akay'ın durumuna bizzat tanıklık ettim. 1993 yılında İzmir'de gözaltına alındıktan sonra ağır işkencelere maruz kalmış, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanmış ve hakkında müebbet hapis cezasına hükmedilmiş olup bilfiil 32 yıldır cezaevinde. Bugüne değin çeşitli cezaevlerinde kalmış olan Akay; 2018 yılından beri ise Marmara 9 No'lu F Tipi Cezaevinde tek kişilik hücrede tutulmaktadır. Prostat kanseri olan Akay, hala kanser tedavisi görmektedir. Ancak buna karşın tedavileri aksatıldığı gibi hücrede tutulma durumu da devam etmektedir.

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmamasına ve ciddi sağlık sorunları bulunmasına rağmen tek kişilik hücrede tutuluyor olmasının işkenceye tekabül ettiği açıktır. Marmara Cezaevi'ne getirildiği 2018 yılında prostat kanseri teşhisi konan Soydan Akay, aynı zamanda eklem romatizması, Hepatit B ve kalp spazmı gibi başkaca sağlık sorunları da yaşamaktadır. Mart ayı içerisinde üçü acil vaka olmak üzere yedi kez cezaevi kampüsündeki hastaneye kaldırılmıştır. Yapılan hastane başvurularının dördü kardiyolojik ve enfeksiyonel nedenlerle olup üç başvuru ise doğrudan kalp krizi ve tansiyon şikayetleri ile gerçekleşmiştir. 26 Mart'ta yaşadığı ciddi bir kriz neticesinde gittiği, cezaevi hastanesinde kendisine yalnızca yüksek tansiyon teşhisi konularak tekrar koğuşuna gönderilmiştir. Ancak, bahse konu sağlık raporlarının başkaca hekimler tarafından yorumlanması ile Akay'ın aslında bu tarihte kalp krizi geçirdiği ortaya çıkmıştır. Kalp krizi gibi son derece yaşamsal bir riskin, cezaevi hastanesinde

anlaşılamamış olması hem cezaevi hastanelerinin yetersizliğini hem de hasta mahpuslara olan yaklaşımı ortaya koymuş olması bakımından son derece çarpıcıdır.

Diğer yandan infaz yakma uygulamalarının keyfi bir biçimde gerçekleşiyor olması meselesi Soydan Akay şahsında da ortaya çıkmış bulunmaktadır. Akay'ın 30 yıllık cezası 11.08.2023 tarihinde dolmasına rağmen, koşullu salıverilmesi, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 10 Şubat 2025 tarihinde dördüncü kez engellenmiştir. İdare ve Gözlem Kurulları bir yargı organı olmadıkları halde vermiş oldukları kararlar yeni bir ceza yöntemine dönüşmekte, kurulların, mahpusların tahliye haklarını doğrudan etkileyen kararlar vererek yargı yetkisini fiilen kullanmalarının ise mahkemelerin görev alanına müdahale olduğu tartışma götürmemektedir. Somut delillere dayanmayan, yalnızca kanaat ve soyut değerlendirmelerle verilen bu kararlar, kişi özgürlüğünü keyfi şekilde sınırlamakta olup bu uygulamanın infaz hukuku ile bağdaşmadığı açıktır. Nitekim, infaz hakimliği kararını bir mektup ile göndermiş olması bir disiplin cezasına gerekçe olarak kullanılmıştır. İnfaz hakimliğinin kendi vermiş olduğu bir kararın gönderilmesinin disiplin suçu olarak ele alınması dahi keyfiyetin boyutlarını göstermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Soydan Akay, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlüsü olmadığı halde neden infazını tek kişilik hücrede geçirmektedir?
- 2- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası olmayan mahpusların da ağırlaştırılmış koşullarda infaza tabi tutulmalarının izahı nedir? Hukuka aykırı bu duruma ilişkin Bakanlığınız, sorumlular hakkında idari soruşturma başlatmış mıdır ya da başlatacak mıdır?
- 3- Soydan Akay'ın tek kişilik hücreden çıkarılması yönünde bir girişiminiz olacak mıdır?
- 4- İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 10 Şubat 2025 tarihinde Soydan Akay'ın infazının 4. defa ertelenme gerekçesi nedir?
- 5- Bakanlığınız tarafından İdare ve Gözlem Kurulu kararlarının hukukiliği bir denetime tabi tutulmakta mıdır?
- 6- Keyfi gerekçelerle infaz erteleme konusunda yeni bir çalışma yürütülerek idare ve gözlem kurullarının kaldırılması gündeminizde olacak mıdır?
- 7- İdare ve gözlem kurullarının verdiği kararlarla, mahpusların tahliye edilmemiş olmaları başka bir cezaya tekabül etmiyor mu? Kurulların mahkeme olmadıklarından hareketle, mahkeme yerine geçerek kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak suç teşkil etmiyor mu? Hukukiliği tartışmalı olan kurullara dair bir çalışma yürütülecek midir?
- 8- Soydan Akay'ın güncel sağlık durumu hangi aşamadadır?
- 9- Tedavi süreci etkin bir şekilde yürütülmekte midir? Soydan Akay, hastalık durumlarında cezaevi hastanesi dışında başka hastanelere neden sevk edilmemiştir?
- 10- Soydan Akay, kalp krizi geçirdiği halde, "tansiyon" olduğu görüşü ile tekrar cezaevinde gönderilmiş olmasının izahı nedir? Her iki hastane ve hekim tarafından farklı tanı konulmuş olması hakkında, cezaevi hastanesine yönelik bir soruşturma

başlatılmış mıdır/başlatılacak mıdır? Bu durum Akay'ın yaşam hakkını riske etmiyor mu?

- 11- Cezaevlerindeki hasta mahpusların durumu, cezaevi hastanelerinin tedaviye olanaklı olup olmadığı gibi yaşamsal konularda bir çalışma yürütülmesi gündeminizde olacak mıdır?
- 12- Hasta mahpusların somut durumları çerçevesinde yaşam hakkını ve dahi mahpusların yakınları ile vedalaşma hakkını da içeren bir düzenleme yapılması gündeminizde olacak mıdır?